

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

Transformational Leadership of School Administrators and the Educational Quality Assurance System in the Nernmaprang 2 Educational Quality Network under the Phitsanulok Educational Service Area Office 2

จุฑารัตน์ นิรันดร์¹

¹มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย

Jutharat Nirundom¹

¹Bangkok Thonburi University Bangkok, Thailand

✉: 1jutharat.btu@gmail.com
(Author Corresponding Email)

Received: 21 April 2025; Revised: 30 April 2025; Accepted: 15 May 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 2) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประชากร จำนวน 213 คน ประกอบด้วยข้าราชการครูในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยข้าราชการครูในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนิน

มะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

Abstract

The purposes of this research were: 1) transformational leadership administrators of school in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. 2) The educational quality assurance system of school in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. 3) The relationship between transformational leadership administrators of school and educational quality assurance system in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The research was survey research, the population was 213 teachers in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The samples consisted of 140 school teachers in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The instrument for gathering the data was a 5-level rating scale questionnaire. The statistical used to analyze the data by using descriptive statistics namely percentage, arithmetic mean, standard deviation and the inferential statistics using the Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results of the research were as follows: 1. Transformational leadership administrators of school in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2., was at a high level in overall. 2. The educational quality assurance system in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2., as a whole and as individual, were at a high level. 3. There was significantly relationship between transformational leadership administrators of school and educational quality assurance system in Nernmaprang 2 Educational quality network under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. at .01 level.

Keywords: Transformational Leadership, Educational Quality Assurance System, Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2

1. บทนำ

ในปัจจุบันการพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ได้ผ่านไปแล้วช่วงระยะหนึ่ง คือ รอบทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542 – 2551) กระแสสังคมก็ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง สถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ 1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผน 5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ประเมิน คุณภาพภายใน 7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนถึง 8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่

ยั่งยืน ทั้งนี้ เพื่อให้ เข้าสู่การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาและเป็น เป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่ สถานศึกษากำหนดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2554 : 1)

และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดย กำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการ ประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ที่ระบุไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาและเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 24) และมาตรา 49 ระบุไว้ว่า “ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่ การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ” (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2554)

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูล ในการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนิน มะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษา ของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 213 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 รวมทั้งสิ้น 140 คน โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 608-610) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย สัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียนและทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 4 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือมาจาก สุภาวดี รอดเสียงล้ำความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง (สุภาวดี รอดเสียงล้ำ 2559) ตามกรอบแนวคิดของ Bass & Avolio ใน 4 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยมีข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือมาจาก มาณพ แจ่มพลอย การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี (มาณพ แจ่มพลอย 2556) มีจำนวน 32 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) สุภาวดี รอดเสียงล้ำ(2559) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง มาก
ระดับ 3	หมายถึง ปานกลาง

- ระดับ 2 หมายถึง น้อย
ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535 : หน้า 23-24) แล้วแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพ โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.2.2 นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสรุปเป็นแนวคิด เพื่อกำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะ และกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.3 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดเนื้อหา และข้อความให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์ และกรอบแนวคิดการวิจัย

2.2.4 นำแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบแก้ไขสำนวนภาษาความครอบคลุมเนื้อหาตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆ ให้มีความถูกต้องชัดเจน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในการคัดเลือกข้อความคำถาม และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามที่ได้นิยามไว้ในแต่ละตอน และคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50 -1.00 โดยทุกข้อความอยู่ระหว่าง 0.67 -1.00

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1990: 169) ได้ ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.91

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว นำไปจัดทำชุดแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยรับหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครไปยังของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือจากข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในการตอบแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล

3.3 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่สามารถเดินทางไปได้และไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่ไม่สามารถเดินทางไปได้ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ เป็นจดหมายลงทะเบียนพร้อมซองเปล่าติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของชื่อผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมา หากไม่ได้รับแบบสอบถามคืนมีการโทรศัพท์ติดตามและต่อมารับแบบสอบถามคืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

4.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.2.1 การให้คะแนนแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท Likert (1970 : 137) มี 5 ระดับ ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด	มีค่าระดับคะแนน 5
ระดับการปฏิบัติงานมาก	มีค่าระดับคะแนน 4
ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง	มีค่าระดับคะแนน 3
ระดับการปฏิบัติงานน้อย	มีค่าระดับคะแนน 2
ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด	มีค่าระดับคะแนน 1

4.2.2 การแปลความหมายคะแนนค่าเฉลี่ยของ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 103) มีเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

4.3 หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้มาแปลผลในรูปของความสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของ Bartz (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 137) ที่ได้กำหนดระดับความสัมพันธ์ไว้ 5 ระดับดังนี้

≥ 0.81 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูงมาก

0.61- 0.80 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูง

0.41- 0.60 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

0.21- 0.40 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำ

≤ 0.20 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำมากที่สุด

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สามารถสรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

4.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 140 คน เป็นเพศชาย จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 46.43 เพศหญิง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 ส่วนด้านอายุ ช่วงอายุ 31 - 40 ปีมากที่สุด จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 ด้านระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 55.71

4.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

4.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูงเท่ากันคือ การกระตุ้นทางสติปัญญากับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการกระตุ้นทางสติปัญญากับจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ($r_{xy} = .745$) ส่วนคู่ที่มีค่าความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางคือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์กับการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ($r_{xy} = .543$)

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์และการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางสติปัญญาและการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิพร สมบูรณ์ทรัพย์ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนสมศักดิ์วิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสมศักดิ์วิทยา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ ความซื่อสัตย์ การอุทิศตน ความมอบน้อม ความเอื้ออารี ความใจกว้าง และความคิดสร้างสรรค์ และยังสอดคล้องกับวันวิสา เสียงสนั่น และ กรองทิพย์ นาควิเชตร (2567:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์อยู่ในระดับมาก

5.2 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษาต่างๆ ในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ongjampa

(2018) พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดระยอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buddalee (2016) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ปีที่ 16 ฉบับที่ 44 มกราคม – กุมภาพันธ์ 2565 - TCI กลุ่มที่ 1 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปี 2564-2567 Rajapark Journal Vol. 16 No. 44 January – February 2022 176 ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Khongseupchat (2016) พบว่า สหิทธิ ผลการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Krasangsorrasiri (2020) พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยสำคัญ การบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากการพิจารณาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ด้าน ของผู้บริหารสถานศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ ผู้บริหารควรให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (coach) และเป็นที่ปรึกษา (advisor) ของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการพัฒนาผู้ตาม ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสมฤทธิ์และเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ตาม โดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการของผู้ตามด้วย

6.1.2 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 8 ด้าน ของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก แต่มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ 3 ด้าน คือ ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาและชุมชนต้องมีการประชุมวางแผนเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

6.1.3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนินมะปราง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีความสัมพันธ์กับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก

6.2.3 ควรศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหาแต่ละด้านว่ามีปัจจัยหรือสาเหตุมาจากอะไร ที่ทำให้สถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- กรมสามัญศึกษา. (2542). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรองทิพย์ นาควิเชตร, & วันวิสา เสียงสนั่น. (2567). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชสีห์มา*, 10(1), 119–123.
- ชนิษฐา อุ่นวิเศษ. (2550). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 6(2), 178–180.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง: กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ทรงสิทธิ์ เหลืองอิชัยวานิช. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- สุภาวดี รอดเสียงล้ำ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (2563). *ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม พ.ศ. 2558–2563 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2*. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). The implicational and transformational leadership for individual, team and organization development. *Research in Organizational Change and Development*.
- Bass, B. M. (1999, January). Two decades of research and development in transformational leadership. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 8(1), [page range not specified].
- Buddalee, P. (2016). *Relationship between administration process and quality assurance according to educational management standard of schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1* [Master's thesis, Kanchanaburi Rajabhat University].
- Khongseupchat, S. (2016). *Administrative factors affecting educational quality assurance for basic school* [Doctoral dissertation, Buriram Rajabhat University].
- Krasangsorrasiri, M. (2020). *The key administrative factors affecting the effectiveness of external quality assurance of basic educational institutions under the Primary Education Services Area Offices in the Northeast* [Doctoral dissertation, Surin Rajabhat University].
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.